

روابط ایران و انگلستان در دوره صفویه

مرجان پروانه^۱

۱- کارشناسی ارشد تاریخ ایران اسلامی، دانشگاه شهید بهشتی تهران

چکیده

به قدرت رسیدن صفویان و متعاقب آن تشکیل دولت صفوی در ایران، تحولات شگرفی در زمینه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی ایجاد کرد. منابع تاریخی گواه آنند که ایران در طول تاریخ پر فراز و نشیب خود از شرق، غرب، شمال و به خصوص جنوب (خلیج فارس) مورد توجه کشورهای بیگانه بوده است؛ از جمله آن‌ها می‌توان به کشور انگلیس اشاره داشت که از قرن شانزدهم، منافع اقتصادی و سیاسی خود در سواحل ایران را مورد نظر داشت. حضور کمپانی هند شرقی انگلیس در خلیج فارس و همکاری با شاه عباس اول صفوی در اخراج پرتغالی‌ها از هرمز و انعقاد قرارداد سیاسی- اقتصادی با شاه نتایج زیادی را به دنبال داشت که در بلند مدت زمینه چالش زیادی را بین ایران و کمپانی هند شرقی ایجاد کرد. پژوهش حاضر بر آن است تا با استفاده از منابع موجود و با بهره‌گیری از روش توصیفی و کتابخانه‌ای به این پرسش پاسخ دهد که چه عواملی موجب گسترش روابط ایران و انگلیس در عصر صفوی شد؟ در پاسخ می‌توان گفت: به نظر می‌رسد که عواملی چون تجارت ابریشم، امتیازات اقتصادی و رقابت استعماری و هم‌چنین به کارگیری امکانات دریایی انگلیس برای اخراج پرتغالی‌ها از خاک ایران، از مهم‌ترین عوامل تعیین‌کننده روابط دو کشور در عصر صفوی می‌باشد.

کلید واژگان: صفویه، ایران، انگلستان، سیاست خارجی، مناسبات اقتصادی